

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.2(122).04
УДК 378.147:37.037

Браницька Т. Р.
доктор педагогічних наук, завідувач кафедри
психолого-педагогічної освіти та соціальних наук, Вінницька академія неперервної освіти
Максимчук Б. А.
доцент, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи,
соціальної педагогіки та фізичної культури, Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Демченко І. І.
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри спеціальної освіти,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Височан Л. М.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри фахових методик і технологій початкової освіти
ДВНЗ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Маляр О. І.
кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психолого-педагогічної освіти та соціальних наук
КВНЗ "Вінницька академія неперервної освіти"
Жаровська О. П.
кандидат педагогічних наук
доцент кафедри психолого-педагогічної освіти та соціальних наук, Вінницька академія неперервної освіти
Семко М. І.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри психолого-педагогічної освіти та соціальних наук, Вінницька академія неперервної освіти
Максимчук І. А.
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
фізичного виховання, спорту та здоров'я людини, Маріупольський державний університет

ПРОФЕСІЙНІ ЧИННИКИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ

Дотепер вищі навчальні заклади готували педагогічні кадри для роботи у сфері фізичного виховання та у сфері спортивної підготовки, яка реалізовувалася в системах підготовки спортивних резервів і спорту вищих досягнень. Зважаючи на те, що багато компонентів спортивної підготовки використовуються для підвищення якості фізичного виховання, з'являється потреба в корекції програм підготовки кадрів для загальноосвітньої школи. Розв'язання цього завдання насправді заслуговує набагато більшої уваги, ніж це чинилось до цього часу.

Спортивно-масова робота в початковій школі є важливою ланкою в системі фізичного виховання учнів. Вона організовується і проводиться відповідно до загальної мети і завдань фізичного виховання через що й, сприяє планомірному розвитку фізичних і психічних властивостей особистості молодших школярів. Як і уроки фізичної культури й організовані заняття фізичними вправами в режимі дня, спортивно-масова робота має свої специфічні завдання, отже, вона сповнена конкретним змістом, виконує важливі функції в системі фізичного виховання молодших школярів. За допомогою різних форм спортивно-масової роботи, якнайбільше розв'язуються завдання для задоволення потреб молодших школярів у регулярних заняттях з фізичного вдосконалення, в бажанні виявити свій фізичний потенціал у змаганнях.

Недоліки змісту освіти позначаються на методиці професійної підготовки з фізичного виховання майбутніх учителів початкової школи: навчальний матеріал неповно відображає потреби школи; елементи педагогічних умінь формуються поза структурою педагогічної діяльності («на своїх студентах»). Тому майбутній учитель непогано засвоює окремі предмети, але використовувати свої знання в педагогічній роботі йому нелегко. З цієї причини він втрачає інтерес до теоретичної підготовки, свою подальшу діяльність нерідко зводить до механічного практицизму.

Ключові слова: модернізація, фізична культура, молодші школярі, теоретична підготовка, педагогічна практика, підвищення спортивної майстерності

Браницька Т. Р., Максимчук Б. А., Демченко І. І., Височан Л. М., Маляр Е. І., Жаровская Е. П., Семко М. І., Максимчук І. А., Профессиональные факторы подготовки учителя начальной школы к организации спортивно-массовой работы. До сих пор высшие учебные заведения готовили педагогические кадры для работы в сфере физического воспитания и в сфере спортивной подготовки, которая реализовывалась в системах подготовки спортивных резервов и спорта высших достижений. Несмотря на то, что многие компоненты спортивной подготовки используются для повышения качества физического воспитания, появляется потребность в коррекции программ подготовки кадров для общеобразовательной школы. Решение этой задачи самом деле заслуживает гораздо

большого внимания, чем это совершалось до сих пор.

Спортивно-массовая работа в начальной школе является важным звеном в системе физического воспитания учащихся. Она организуется и проводится в соответствии с общей целью и задачами физического воспитания из-за чего и способствует планомерному развитию физических и психических свойств личности младших школьников. Как и уроки физической культуры и организованные занятия физическими упражнениями в режиме дня, спортивно-массовая работа имеет свои специфические задачи, следовательно, она полна конкретным содержанием, выполняет важные функции в системе физического воспитания младших школьников. С помощью различных форм спортивно-массовой работы, больше решаются задачи для удовлетворения потребностей младших школьников в регулярных занятиях по физическому совершенствованию, в желании проявлять свой физический потенциал в соревнованиях.

Недостатки содержания образования сказываются на методике профессиональной подготовки по физическому воспитанию будущих учителей начальной школы: учебный материал неполно отражает нужды школы; элементы педагогических умений формируются вне структуры педагогической деятельности («на своих студентах»). Поэтому будущий учитель неплохо усваивает отдельные предметы, но использовать свои знания в педагогической работе ему нелегко. По этой причине он теряет интерес к теоретической подготовке, свою дальнейшую деятельность нередко сводит к механическому практицизму.

Ключевые слова: модернизация, физическая культура, младшие школьники, теоретическая подготовка, педагогическая практика, повышение спортивного мастерства.

Branitska T., Maksymchuk B., Demchenko I., Vysochan L., Maliar O., Zharovska O., Semko M., Maksymchuk I. *Professional factors of primary school teacher's preparation for organization of sports and mass work. Until now, higher educational institutions trained pedagogical personnel for work in the field of physical education and in the field of sports training, which was implemented in the systems of training of sports reserves and sports of the highest achievements. Drawing attention that many components of sports training are used to improve the quality of physical education, there is a need to adjust training programs for comprehensive schools. The solution of this task actually deserves much more attention than it did before.*

Sports and mass work at primary school is an important link in physical education of pupils. It is organized and carried out in accordance with the general purpose and tasks of physical education because of which and contributes to the systematic development of physical and mental properties of the personality of junior pupils. As well as lessons of physical culture and organized physical exercises in the mode of the day, sports and mass work has its own specific tasks, therefore, it is filled with concrete content, performs important functions in the system of physical education of junior pupils. With the help of different forms of sports and mass work, tasks are most unleashed to meet the needs of junior pupils for regular physical improvement classes in the desire to discover their physical potential in competitions.

The shortcomings in the content of education are reflected in the method of vocational training in physical education of future primary school teachers: the educational material doesn't fully reflect needs of a school; elements of pedagogical skills are formed outside the structure of pedagogical activity ("on their students"). Therefore, a future teacher is good at learning individual subjects, but it isn't easy for him to use his knowledge in pedagogical work. For this reason, he loses interest in theoretical training, and his follow-up often leads to mechanical practice.

Keywords: modernization, physical culture, junior pupils, theoretical training, pedagogical practice, sports skills enhancement.

Постановка проблеми. Найважливішим напрямом модернізації інфраструктури масового фізичного виховання є докорінне перетворення в системі підготовки педагогічних кадрів для освітніх напрямів «фізична культура» та «початкове навчання».

Дотепер заклади вищої освіти готували педагогічні кадри для роботи у сфері фізичного виховання та у сфері спортивної підготовки, яка реалізовувалася в системах підготовки спортивних резервів і спорту вищих досягнень. Зважаючи на те, що багато компонентів спортивної підготовки використовуються для підвищення якості фізичного виховання, з'являється потреба в корекції програм підготовки кадрів для загальноосвітньої школи. Розв'язання цього завдання насправді заслуговує набагато більшої уваги, ніж це чинилось до цього часу.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз сучасних тенденцій розвитку фізичної культури і спорту дає можливість виділити те особливе, чим зумовлюється прогнозовані зміни в структурі професійної підготовленості фахівців певної сфери освітньої і виховної діяльності [1-21].

Помітними особливостями розвитку таких технологій є зростаюча й науково містка орієнтованість на природовідповідні й особистісно прийнятні засоби й методи активних і своєчасних для кожного періоду індивідуальної вікової еволюції моторики людини, її розвивальних педагогічних дій.

Дослідження Р. Карпюка [22] переконують у тому, що наявний рівень професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичної культури невисокий. Він характеризується значною неоднорідністю результатів, хоча й має резерви для вдосконалення. Сформовані найнеобхідніші знання і вміння у студентів, як правило, низькі. Студенти, зокрема, майже не обізнані із засобами та методами навчання, мають низький рівень знань з методики розвитку фізичних здібностей, обмежено використовують передовий педагогічний досвід, не вміють визначати помилки, причини їх виникнення, вчасно й грамотно виправляти їх, регулювати фізичне навантаження.

У контексті нашого дослідження заслуговує на увагу розроблена методика формування професійних знань та умінь, якою передбачається поетапне засвоєння студентами систематизованого навчально-теоретичного

матеріалу, широкий спектр активних методів навчання, варіативне використання організаційних форм навчально-виховного процесу (групових, індивідуальних тощо), розширення видів навчально-пізнавальної діяльності завдяки впровадженню спеціальних завдань, засобів, методів.

Окремі науковці [1] переконані в тому, що майбутня система вимог до якості підготовки фахівців у сфері фізичної культури і спорту передбачатиме посилення гуманістичної орієнтації фахівця, високий рівень його знань з психології мотивацій, потреб і свободи вибору. В сфері інтелектуальної й міжособової взаємодії вчителя, тренера та учня це шлях до прискореного освоєння наукоємних технологій фізичного виховання і спортивної підготовки, глибокі знання у сфері ритмології природного і стимульованого розвитку фізичного потенціалу людини, вміння й навички виявлення його типологічних і особливо індивідуальних характеристик, і побудови адекватних їм програм фізичного і спортивного вдосконалення, також і організації інфраструктур забезпечення їх повноцінної реалізації.

Прогнозовані зміни в педагогічному забезпеченні процесів оновлення форм і змісту фізичного виховання підростаючого покоління з високою ймовірністю, можливо, й неминучості висувають проблему завчасної переорієнтації змісту підготовки фахівців з фізичної культури і спорту для роботи в системі загальноосвітньої школи [1-21]. Тому найбільш актуальними аспектами в професійній підготовці фахівців є такі: оволодіння вміннями і навичками засвоєння передового досвіду і наукових досягнень у персональній і суміжних сферах професійної діяльності; вміння й навички постановки завдань з інноваційних перетворень у конкретних сферах професійної діяльності; вміння і навички організації інноваційних перетворень у технологіях і інфраструктурах конкретних видів професійної діяльності.

Аналіз конкретних тенденцій наукових досліджень [1-21] у сфері інноваційних перетворень сучасних систем фізичного виховання як у нашій країні, так і за кордоном дозволяє виділити властиві їм істотні напрями і пріоритети, які вже склалися.

Мета статті полягає в теоретичному та методичному обґрунтуванні професійних чинників підготовки вчителя початкової школи до організації спортивно-масової роботи.

Виклад основного матеріалу. Указані тенденції можуть бути відображені у формулюваннях основних напрямів і функцій модернізованої, принципово нової інфраструктури фізичного виховання в загальноосвітній школі, якими передбачається:

1. Створення організаційно-педагогічних умов привабливості для дітей змісту і спрямованості занять фізичними вправами, іграми і оздоровчими заходами на уроках фізичної культури і в позаурочний час.

2. Забезпечення відповідності навчальних і тренувальних педагогічних впливів на уроках фізичної культури особливостям вікового розвитку моторики і психіки учнів, їх індивідуальним морфофункціональним особливостям, фізкультурно-спортивним схильностям, інтересам.

3. Активне й системне використання новітніх технологій фізичного й спортивного виховання дітей, підлітків і молоді.

4. Цілеспрямоване і пріоритетне освоєння учнями етичних, естетичних, духовних і формуючих здоров'я цінностей фізичної і спортивної культури, стимулювання позитивного ставлення школярів до предмета «фізична культура», починаючи з молодшого шкільного віку.

5. Реалізація триразових на тиждень обов'язкових уроків фізичної культури по 2 години загальним обсягом від 200 до 270 хв.

6. Опрацювання принципово нових проектів навчально-спортивних споруд, якими забезпечуються необхідні й достатні можливості для реалізації сучасних наукоємних, містких технологій масового фізичного виховання, оснащених діагностичними і тренажерними комплексами і системами оперативного контролю за станом учнів, інформаційною підтримкою навчально-тренувального процесу на уроках фізичної культури.

7. Реструктуризація системи шкільних спортивних споруд у напрямі створення міжшкільних багатоцільових комплексів для використання кількома освітніми установами.

8. Реорганізація навчального процесу з фізичного виховання із спрямованістю на конверсійне використання в ньому прийнятних елементів спортивної підготовки. Важливою умовою підвищення ефективності масових форм організованого фізичного виховання є інтенсивне опрацювання наукових технологій освітнього процесу з навчальної дисципліни «фізична культура» в освітніх установах і в початковій школі.

Як відомо, для абсолютної більшості школярів основною формою організованих занять фізичними вправами є 2-3 уроки фізичної культури на тиждень, якими забезпечується лише мінімум необхідного тижневого обсягу рухової активності. Тому проблема забезпечення належного рівня рухової активності школярів може бути розв'язана тільки масовістю, розширенням позакласної роботи з фізичної культури в школі та організацією самостійних тренувальних занять учнів за місцем проживання.

Значною перешкодою для організації самостійних тренувальних занять є низький рівень освіти учнів у сфері фізичної культури. Якщо школярам бракує спеціальних знань і методичних умінь у галузі фізичної культури, то вони не зможуть без сторонньої допомоги проводити тренування, здійснювати самоконтроль.

Масову фізкультурну освіту учні здобувають переважно на уроках фізичної культури. Уроки найбільш пристосовані для теоретичної, технічної, методичної підготовки й проведення контролю за динамікою фізичної підготовленості учнів. Варто зауважити, що зміст і обсяг теоретичних відомостей, поданих у шкільній програмі з фізичного виховання, недостатні для організації самостійних тренувань учнів за місцем проживання. Одним з головних недоліків діючої програми з фізичного виховання є відсутність у ній навчальних тем з ознайомлення учнів

з методикою тренування. Без таких відомостей учні не зможуть самостійно тренуватися, проводити самоконтроль за своїми діями [22].

Усі фахівці вважають, що спортивно-масова робота в початковій школі є важливою ланкою в системі фізичного виховання учнів. Вона організовується і проводиться відповідно до загальної мети і завдань фізичного виховання через що й, сприяє планомірному розвитку фізичних і психічних властивостей особистості молодших школярів. Як і уроки фізичної культури й організовані заняття фізичними вправами в режимі дня, спортивно-масова робота має свої специфічні завдання, отже, вона сповнена конкретним змістом, виконує важливі функції в системі фізичного виховання молодших школярів. За допомогою різних форм спортивно-масової роботи, якнайбільше розв'язуються завдання для задоволення потреб молодших школярів у регулярних заняттях з фізичного вдосконалення, в бажанні виявляти свій фізичний потенціал у змаганнях.

Масова фізична культура і спорт – складне і різнопланове явище. Їм властива різноманітність форм, змісту. Тому важко запропонувати єдині рекомендації з усіх питань у цій сфері. Маючи взірцеві настанови з основних розділів, кожний колектив учителів з фізичної культури повинен працювати творчо, з урахуванням наявних умов і особливостей контингенту тих, хто займається плануванням, організацією і проведенням масових оздоровчих, фізкультурних і спортивних заходів [23]. Над удосконаленням традиційних і впровадженням нових форм і методів проведення масової оздоровчої, фізкультурної і спортивної роботи нині працюють багато теоретиків і практиків з фізичного виховання.

Важливі завдання в системі підготовки підростаючого покоління покладаються на вчителя початкової школи, бо молодший шкільний вік – це важливий період у розвитку дитини, у формуванні основних систем і функцій організму. Майбутні вчителі початкових класів, які виходять зі стін ВНЗ, мають бути підготовлені до впровадження фізичної культури і спорту в початковій школі, глибоко розуміти їх позитивний вплив на здоров'я дітей. Перебудова освіти в країні ставить перед вищою школою й таке першочергове завдання – поліпшення професійної підготовки й виховання майбутніх фахівців.

Система навчання у ВНЗ дає принципову можливість сформуванню у всіх студентів потрібні знання, вміння і якості. Проте наявна система педагогічної освіти має значні недоліки. Науково визначеного змісту педагогічної освіти й дотепер по суті немає. Як справедливо вважають фахівці, навчальні плани і програми переобтяжені, неповно відображають профіль факультетів, методичну підготовку, яка веде до відриву теорії від практики, від життя школи. Навчальна документація і література невпинно вдосконалюються й регулярно коректуються. Пізніше за інші вчительські спеціальності об'єктом пильного вивчення стала робота з фізичного виховання школярів [6; 7; 10].

Недоліки змісту освіти позначаються на методиці професійної підготовки з фізичного виховання майбутніх учителів початкової школи: навчальний матеріал неповно відображає потреби школи; елементи педагогічних умінь формуються поза структурою педагогічної діяльності («на своїх студентах»). Тому майбутній учитель непогано засвоює окремі предмети, але використовувати свої знання в педагогічній роботі йому нелегко. З цієї причини він втрачає інтерес до теоретичної підготовки, свою подальшу діяльність нерідко зводить до механічного практицизму.

Щодо блоків підготовки майбутніх фахівців, то, зокрема, має місце недооцінка студентами факультету підготовки вчителів початкових класів психолого-педагогічної освіти. Педагогічна освіта перестає бути достовірно професійною, якщо вона не дає повноцінної психолого-педагогічної підготовки [5; 6; 8; 13; 14]. Існуюча досі система психолого-педагогічної підготовки у вищих навчальних закладах спрямована на теоретичне осмислення професійної діяльності (предметів навчального плану) і зовсім обмежено зорієнтована на професію загалом. Це, в свою чергу, призводить до того, що окремі дисципліни навчального плану втрачають свою значущість у підготовці майбутнього фахівця.

Те ж саме простежується у вивченні медико-біологічних дисциплін. Студенти нерідко ставляться до їх засвоєння формально, керуючись лише необхідністю складання заліків та іспитів. Добрі знання з анатомії, фізіології, гігієни школяра вкрай потрібні вчителю початкової школи в роботі з фізичного виховання [9; 11; 15; 17].

У навчальному плані факультету підготовки вчителів початкових класів багато часу відводиться практичним заняттям з фізичного виховання, на яких студент має оволодіти специфічними руховими і власне педагогічними вміннями. Розв'язанню першого завдання часто заважає недостатня загальна фізична підготовленість багатьох студентів. Що ж до педагогічних умінь, то студенти не завжди усвідомлюють важливість глибокого знання методики навчання, тренування, виховання як основи підготовки вчителя. Методика спортивно-практичних занять на факультеті часто будується за принципом стародавньої педагогіки: «Якщо сам умієш, то й інших навчиш». На заняттях рухова діяльність переважає над педагогічною, що суперечить завданням ВНЗ. Навіть висока спортивна майстерність є тільки основою для розвитку педагогічної майстерності.

У підготовці вчителя початкової школи до роботи з фізичного виховання важливе місце мав би посісти курс підвищення спортивної майстерності. Основне його завдання – формування готовності студента до роботи в загальноосвітній школі. На практиці реалізація цього завдання засобами ПСМ сумнівна, тому що близько третини випускників вважають, що, освоюючи курс ПСМ, вони підвищують свою спортивну майстерність, шостий-сьомий із них вважає, що таким способом змінюються навички вчителя в роботі з фізичного виховання; близько 10 відсотків студентів узагалі не розуміють важливості цього курсу [18]. Поєднання спрямованої інтелектуальної діяльності й активного рухового режиму мали б сприяти успішному оволодінню професією, але, на жаль, гармонія розумової і фізичної роботи в студентському середовищі явище не часте, неактивне. Важливою формою підготовки вчителя

початкової школи до організації спортивно-масової роботи є педагогічна практика студентів. У ній найяскравіше виявляються плюси і мінуси попередньої професійної підготовки студентів. Як на це вказують методисти й учителі, головну увагу практиканти приділяють своєму предмету, організації власної діяльності і, по суті, не цікавляться психологічними особливостями учнів, їхньою діяльністю. Під час підготовки до уроків учителі планують зміст уроків, не враховуючи при цьому індивідуальних якостей учнів, через що натрапляють на серйозні труднощі під час реалізації своїх планів. На уроках студенти мало займаються організацією самостійної діяльності школярів, розв'язанням виховних завдань [7]. На жаль, така вузькопредметна спрямованість характерна не тільки для багатьох студентів-практикантів, а й для випускників у перші роки їхньої роботи. У них формується й діє переконання, що головна запорука успіху роботи вчителя – знання свого предмета, а не ставлення до дітей.

Унаслідок тільки що описаної практики у студентів найменш сформованими виявляються вміння, які дають змогу усвідомити характерні ознаки пізнавальної діяльності учнів і відповідно до цього організувати її. Навіть на завершальному етапі педагогічної практики в студентів недостатнім залишається вміння організувати діяльність учнів. Найнижчий рівень якості засвоєння студентами умінь спостерігається в контролі за виконанням вправ і виправленні помилок, наданні допомоги і страховки. Низькою залишається й методична підготовка студентів факультету підготовки учителів початкової школи до організації спортивно-масової роботи.

Загалом же, як слушно зауважують дослідники [8; 9; 10; 15], професійно-педагогічна освіта, озброюючи студентів потрібними знаннями та вміннями, формує в них позитивне ставлення до навчання, до обраної спеціальності. Все більше є тих, які після закінчення факультету підготовки вчителів початкових класів готові до того, щоб викладати фізичне виховання в школі.

За даними наукових досліджень, для студентів факультету підготовки вчителів початкових класів, які займаються спортом, характерні три групи інтересів: спортивні, професійні й пізнавальні – в різних поєднаннях і виявах. Нерідко ці поєднання не відображають суспільної спрямованості особистості, в них іноді переважають суто особистісні мотиви – хороший фізичний розвиток, високий рівень спортивної досконалості. До того ж глибина цих інтересів також буває недостатньою. Тому конче потрібно вести роботу з поглиблення професійно-педагогічних інтересів студентів.

Як про це пишуть фахівці [24, 25], виховання інтересу до професійно-педагогічної діяльності у сфері фізичної культури та спорту в майбутніх учителів початкових класів пов'язане зі всім різноманіттям організаційних заходів навчально-виховної роботи в університеті, на факультеті. Вкажемо лише на деякі з-поміж них: створення правильного уявлення про викладання фізичного виховання у початковій школі; глибоке осмислення суспільної важливості правильно організації процесу фізичного виховання школярів; знання форм організації, засобів і методів фізичного виховання, вміння професійно застосовувати їх у конкретній педагогічній практиці; поглиблення знань психофізіологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку; підвищення спортивно-технічної підготовки, культурного рівня студентів і формування у них прагнення до знань.

Організацію навчально-виховного процесу в університеті потрібно будувати контекстуально, таким чином, щоб активізувати самостійну діяльність студента. Тільки за умови відповідної самостійної роботи можливе ефективне засвоєння учнями потрібних знань і вмінь, виховання потрібних, позитивних якостей особистості.

Висновки. Є підстави вважати, що вже тепер науковці близькі до завершення роботи над створенням теоретичної основи становлення й розвитку нових педагогічних технологій. Апробовано нові форми організації фізичного виховання. Численними експериментами і педагогічною практикою вже підтверджено їхню ефективність.

Діяльність організатора спортивно-масової роботи – процес багатогранний. Йому належить розв'язання певних професійних завдань: учитель керує спортивним колективом, організовує, забезпечує виховний і навчально-тренувальний процес. Успіх діяльності залежить від індивідуалізації його впливу на вихованця. Проявляючи свої індивідуальні здібності в діяльності, спортивний організатор часто виступає як психолог, адміністратор, лікар, батько або мати. Звернемося до особистісно-діяльнісного напрямку досліджень, котрі спрямовані на вивчення потенційних здібностей організатора спортивно-масової роботи. Такі дослідження зорієнтовані на особистість, індивідуально-типологічні особливості її психічних процесів, станів і властивостей. Керуючись принципом багаторівневого системного аналізу, можемо виділити три сфери виявлення й діяння таких чинників, як індивідуально-своєрідна, внутрішньо особистісна, сфера спортивного організатора як педагога. Актуальним є обґрунтування методології проектування інфраструктури фізичного виховання в освітніх установах країни, в яких принаймні, названа можливість може забезпечити якомога повнішу участь дитячого, підліткового і молодіжного населення країни у регламентних, тобто обов'язкових, формах фізичного виховання. Системоформуючим чинником, яким детермінується вся конструкція проекту формування інфраструктури оновленої національної системи фізичного виховання, є мета освіти у сфері фізичної і спортивної культури.

Література

1. Бальсевич В.К. Инфраструктура высокоэффективного физического воспитания в общеобразовательной школе: методология проектирования и эксплуатации // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2004. – № 3. – С. 47-49.
2. Максимчук Б. А. Проблеми модернізації інфраструктури масового фізичного виховання молодших школярів // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Вип. 17 / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ДОВ "Вінниця", 2008. - С. 129-132.
3. Максимчук Б. А. Самостійні заняття фізичними вправами / Б. А. Максимчук // Актуальні проблеми фізичного

- виховання та методики спортивного тренування : зб. наук. пр. / Каф. теорії і методики спорту Вінниц. держ. пед. ун-ту ім. Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2008. – С. 51–58.
4. Максимчук Б. А. Підготовка майбутніх учителів початкових класів загальноосвітньої школи до організації спортивно-масової роботи з молодшими школярами // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – 2007. – № 3. – С. 30-35.
5. Максимчук Б. А. Підготовка до організації спортивно-масової роботи майбутніх учителів початкових класів як педагогічна проблема // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2007. – С. 95-98.
6. Максимчук Б. А. Особливості методичної підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації спортивно-масової роботи // Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування // Зб. наук. пр. – Вінниця: ВДПУ, 2007. – С 50-53.
7. Максимчук Б. А. Особливості планування спортивно-масової роботи майбутніми вчителями початкової школи // Фізична культура, спорт та здоров'я нації // Зб. Наук. пр. – Випуск 7 / Редкол.: К.П. Козлова (голова) та ін. – Вінниця: ДОВ "Вінниця", 2006. – С. 345-349.
8. Максимчук Б. А. Структура педагогічної діяльності вчителів початкової школи з фізичного виховання // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – №1. – Бердянськ: БДПУ, 2006. – С. 129-134. Фахове видання
9. Максимчук Б. А. Сутність готовності майбутнього вчителя початкової школи до професійної діяльності з фізичної культури // Нові технології навчання: Науково-методичний збірник. – Випуск 45.-Київ. – 2006. – С. 52-59.
10. Максимчук Б. А. Черниш М. С. Методичні особливості підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації спортивно-масової роботи у процесі фізичного виховання // Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування. // Збірник наукових праць. – Вінниця: ВДПУ, 2006. – С. 56-59.
11. Максимчук Б. А. Використання майбутніми вчителями початкової школи інноваційних технологій фізичного виховання // Педагогіка і психологія професійної освіти. № 5. – Львів. – 2006. – С.70-77.
12. Максимчук Б. А. Дефінітивний аналіз ключових понять спортивно-масової роботи // Проблеми освіти. Третій спец. випуск / Кол. авт. – К.: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України, Вінницький соціально-економічний інститут Університету «Україна», 2006. – С. 129-132.
13. Максимчук Б. А. Дидактична модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації спортивно-масової роботи // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Вип. 10. / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ДОВ "Вінниця", 2006. – С. 383-387.
14. Максимчук Б. А. Ефективність дидактичної моделі підготовки майбутніх учителів початкової школи до організації спортивно-масових заходів // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка і психологія. – № 18. – Вінниця. – 2006. – С.56-59.
15. Максимчук Б. А. Основні знання й уміння учителя початкової школи для організації спортивно-масової роботи // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи: Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / Ред. кол.: Побірченко Н.С. (гол. ред.) та інші. – К.: Міленіум, 2005. – Випуск 11. – С. 42-46.
16. Максимчук Б. А. Професійно важливі якості особистості організатора спортивно-масової роботи в початковій школі // Науковий вісник ЧНУ. Збірник наукових праць. – Вип. 268. Педагогіка та психологія. – Чернівці: Рута, 2005. – С.110-115.
17. Максимчук Б. А. Професійно-педагогічна діяльність із фізичного виховання вчителя початкової школи // Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування // Збірник наукових праць. – Вінниця: ВДПУ, 2005. – С. 15-17.
18. Максимчук Б. А. Спортивна спеціалізація, як метод підготовки майбутніх учителів початкових класів до організації спортивно-масової роботи // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету / Серія: Педагогіка і психологія. – № 13. – Вінниця. – 2005. – С. 41-43.
19. Максимчук Б. А. Особливості організації та проблеми спортивно-масової роботи в школі 1-го ступеня // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Вип. 7. / Редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін. – Київ-Вінниця: ТОВ фірма "Планер", 2005. – С. 98-102.
20. Максимчук Б. А. Особливості прояву негативних психічних станів у студентів // Фізична культура, спорт та здоров'я нації // Зб. наук. пр. – Випуск 5 / Редкол.: К.П. Козлова (голова) та ін. – Вінниця: ДОВ "Вінниця", 2004. С. 435-439.
21. Карпук Р.П. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до розв'язання педагогічних ситуацій: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. – Вінниця, 2005. – 198 с.
22. Новосельський В.Ф. Професія: вчитель фізичної культури. – К.: «Знання» України, 1991. – 48 с.
23. Матвеев А.П., Мельников С.Б. Методика физического воспитания с основами теории. – М.: Просвещение, 1991. – 191 с.
24. Ніколаєв Ю.М. Довузівська підготовка майбутнього вчителя фізичної культури: Навчально-методичний посібник. – Луцьк: Надстир'я, 1994. – 59 с.
25. Тарасенко Г. С. Професійна культура вчителя: досвід дефінітивного аналізу / Г.С. Тарасенко // Культура і вчитель : збірник наук.-методичних праць / Авт.колектив під кер. А.Б. Щербо. Відп. ред. Д.М. Джола. – Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2003. – С. 28-32.

Reference

1. Balsevich V.K. (2004). Infrastructure of highly effective physical education at comprehensive school: methodology of design and operation. *Physical culture: upbringing, education, training*, 3, 47-49.
2. Maksymchuk, B. A. (2008f). The problems of modernizing the infrastructure of mass physical education for primary school pupils. *Modern Information Technologies and Innovative Methods of Specialist Training: Methodology, Theory, Experience, Problems*, 17, 129-132.
3. Maksymchuk, B. A. (2008b). Individual physical exercises. *Relevant Problems of Physical Education and Methodologies of Sport Training*, 51-58.
4. Maksymchuk, B. A. (2007d). Training future primary school teachers from general education institutions to organize mass participation sports events for primary school pupils. *Scientific Notes of Ternopil National Pedagogical University. Series: Pedagogy*, 3, 30-35.
5. Maksymchuk, B. A. (2007c). The process of training future primary school teachers to organize mass participation sports events as a pedagogical problem. *Pedagogy, Psychology and Medical and Biological Problems of Physical Education and Sport*, 6, 95-98.
6. Maksymchuk, B. A. (2007b). The characteristics of future primary school teachers' methodical training to organize mass participation sports events. *Relevant Problems of Physical Education and Methods of Sport Training*, 50-53.
7. Maksymchuk, B. A. (2006c). Planning mass participation sports events by future primary school teachers. *Physical Education, Sport and Health of the Nation*, 7, 345-349.
8. Maksymchuk, B. A. (2006f). The structure of primary school teachers' pedagogical activity in physical education. *Journal of Berdiansk State Pedagogical University (Pedagogical Sciences)*, 1, 129-134.
9. Maksymchuk, B. A. (2006e). The essence of future primary school teachers' readiness for professional activity in physical education. *New Learning Technologies*, 45, 52-59.
10. Maksymchuk, B. A., & Chernysh, M. S. (2006). Methodical characteristics of training future primary school teachers to organize mass participation sports events in the process of physical education. *Relevant Problems of Physical Education and Methods of Sport Training*, 56-59.
11. Maksymchuk, B. A. (2006g). Upon the use of innovative physical education technologies by future primary school teachers. *Pedagogy and Psychology of Professional Education*, 5, 70-77.
12. Maksymchuk, B. A. (2006a). A definition-based analysis of key concepts of mass participation sports events. *Problems of Education*, 3, 129-132.
13. Maksymchuk, B. A. (2006b). A didactic model of training future primary school teachers to organize mass participation sports events. *Modern Information Technologies and Innovative Methods of Specialist Training: Methodology, Theory, Experience, Problems*, 10, 383-387.
14. Maksymchuk, B. A. (2006d). The efficiency of a didactic model of training future primary school teachers to organize sports events. *Scientific Notes of Vinnytsia State Pedagogical University. Series: Pedagogy and Psychology*, 18, 56-59.
15. Maksymchuk, B. A. (2005d). The basic knowledge and skills of primary school teachers to organize mass participation sports events. *Psychological and Pedagogical Problems of Rural School: the Collection of Scientific Works of Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University*, 11, 42-46.
16. Maksymchuk, B. A. (2005b). Professionally important personality traits of the organizer of mass participation sports events in primary school. *Scientific Journal of Chernivtsi National University. Pedagogy and Psychology*, 268, 110-115.
17. Maksymchuk, B. A. (2005a). Professional and pedagogical activity of primary school teachers on physical education. *Relevant Problems of Physical Education and Methods of Sport Training*, 15-17.
18. Maksymchuk, B. A. (2005c). Sports specialization as a method of training future primary school teachers to organize mass participation sports events. *Scientific Notes of Vinnytsia State Pedagogical University. Series: Pedagogy and Psychology*, 13, 41-43.
19. Maksymchuk, B. A. (2005e). The characteristics of organization and problems of mass participation sports events in primary school. *Modern Information Technologies and Innovative Methods of Specialist Training: Methodology, Theory, Experience, Problems*, 7, 98-102.
20. Maksymchuk, B. A. (2004). Special manifestation of negative mental states at students. // *Physical culture, sports and health of the nation*, 5, 435-439.
21. Carpyuk R.P. (2005). Preparation of physical culture future teachers to solve pedagogical situations. PhD thesis. Vinnitsa, 198.
22. Novoselskyi V.F. (1991). Profession: teacher of physical culture, 48.
23. Matveiev A.P., Melnikov S.B. (1991). Methodology of physical education with the foundations of theory, 191.
24. Nikolaiev Y.M. (1994). Pre-university training of physical culture future teacher. *Teaching and methodological manual*, Lusk, 59.
25. Tarasenko, H. S. (2003). Professional culture of teacher: the experience of a definitive analysis. In A. Shcherbo (Ed.), *Culture and Teacher* (pp. 28-32). Vinnytsia: M. Kotsiubynskyi Vinnytsia State Pedagogical University.